?i?man© Ö?retim Liderli?i Davran??lar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *?i?man© Ö?retim Liderli?i Davran??lar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30414

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

?i?man© Ö?retim Liderli?i Davran??lar? Ölçe?i (?ÖLDÖ), okul yöneticilerinin ve müdürlerinin **ö?retim liderli?i** rollerini ve bu roller kapsam?ndaki davran??lar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? kapsaml? bir ölçme arac?d?r. Toplam 30 maddeden olu?an bu ölçek, e?itim yönetiminde kritik öneme sahip be? temel alt boyutu kapsamaktad?r. Ölçek, yüksek düzeyde iç tutarl?l?k ve kabul edilebilir uyum indeksleri ile güçlü psikometrik özellikler sergilemektedir. ?ÖLDÖ, özellikle Türk e?itim sistemindeki okul yöneticilerinin liderlik profilini belirlemek ve geli?im alanlar?n? saptamak için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Ö?retim liderli?i, okul yönetimi, liderlik davran??lar?, e?itim yönetimi, ?i?man ölçe?i, be? faktörlü yap?, geçerlik, güvenirlik, **Likert ölçe?i**.

Yazarlar

Mehmet ?i?man

Amaç

Ölçe?in temel amac?, e?itim kurumlar?nda görev yapan okul yöneticilerinin, ö?rencilerin ö?renme ç?kt?lar?n? do?rudan etkileyen **ö?retim liderli?i** davran??lar?n? sistematik ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu ölçek, yöneticilerin güçlü ve zay?f yönlerini belirleyerek, mesleki geli?im programlar?n?n olu?turulmas?na bilimsel bir temel sunmay? hedeflemektedir.

?ÖLDÖ, özellikle **e?itim yönetimi** ara?t?rmalar?nda kullan?lmak üzere geli?tirilmi? olup, okul müdürlerinin ö?retim süreçlerine ne ölçüde müdahil oldu?unu ve ö?retmenlerin desteklenmesi, program yönetimi gibi kritik alanlardaki etkinlik düzeylerini ölçmeye odaklanm??t?r.

Yap?

?i?man© Ö?retim Liderli?i Davran??lar? Ölçe?i, **ö?retim liderli?i** kavram?n? be? farkl? ve ili?kili boyutta inceleyen 30 maddeden olu?maktad?r. Bu be? boyutlu yap?, kuramsal literatürdeki ana ö?retim liderli?i fonksiyonlar?n? temsil etmektedir.

Ölçe?in alt boyutlar? ve madde say?lar? ?u ?ekildedir:

Okul Amaçlar?n?n Belirlenmesi ve Payla??lmas?: Okulun misyon ve vizyonunun olu?turulmas?, net hedeflerin saptanmas? ve tüm payda?larla payla??lmas?.
E?itim Program? ve Ö?retim Sürecinin Yönetimi: Müfredat?n uygulanmas?, ö?retim

ARABPSYCHOLOGY.COM

materyallerinin sa?lanmas? ve ö?retim süreçlerinin denetlenmesi.
Ö?retim Süreci ve Ö?rencilerin De?erlendirilmesi: Ö?renci ba?ar?s?n?n izlenmesi, de?erlendirme yöntemlerinin geçerlili?inin sa?lanmas? ve geri bildirim mekanizmalar?n?n i?letilmesi.
Ö?retmenlerin Desteklenmesi ve Geli?tirilmesi: Ö?retmenlere profesyonel geli?im f?rsatlar? sunulmas?, mentorluk yap?lmas? ve motivasyonlar?n?n art?r?lmas?.
Düzenli Ö?retme-Ö?renme Çevresi ve ?kliminin Olu?turulmas?: Güvenli, düzenli ve ö?renmeye te?vik edici bir okul iklimi ve çevresinin tesis edilmesi.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, Do?rulay?c? **Faktör Analizi** (DFA) ile test edilmi?tir. Be? boyutlu modelin veriyle uyumu incelenmi? ve elde edilen uyum indeksleri de?erlerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?u saptanm??t?r.

Elde edilen ba?l?ca uyum indeksleri ?unlard?r: GFI (Uyum ?yili?i Endeksi) = 0.91, AGFI (Düzeltilmi? Uyum ?yili?i Endeksi) = 0.92, PGFI (Parçal? Uyum ?yili?i Endeksi) = 0.85, RMSEA (Yakla??k Hata Karekök Ortalamas?) = 0.06 ve CFI (Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi) = 0.92. Bu de?erler, modelin kuramsal yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir. Ayr?ca, ölçekteki maddelerin faktör yükleri 0.46 ile 0.79 aras?nda de?i?mekte olup, tüm maddelerin ilgili alt boyutlar?na anlaml? katk? sa?lad??? belirlenmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) hesaplanarak incelenmi?tir. ?ÖLDÖ, hem alt boyutlar hem de toplam ölçek düzeyinde son derece yüksek güvenirlik de?erleri sergilemektedir.

Alt boyutlara ili?kin iç tutarl?l?k katsay?lar? 0.93 ile 0.96 aras?nda de?i?mektedir. Ölçe?in toplam puan?n?n iç tutarl?l?k katsay?s? ise 0.98 gibi istisnai derecede yüksek bir de?er olarak hesaplanm??t?r. Bu bulgular, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve güvenilir sonuçlar üretti?ini kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

?i?man© Ö?retim Liderli?i Davran??lar? Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü do?rulamak amac?yla **faktör analizi** kullan?lm??t?r. Analiz, ölçe?in kuramsal olarak öngörülen be? boyutlu yap?s?n? desteklemi?tir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, modelin mükemmel veya çok iyi uyum gösterdi?ini belirten GFI, AGFI, CFI ve RMSEA de?erleriyle bu be? faktörlü yap?n?n kabul edilebilir düzeyde

ARABPSYCHOLOGY.COM

oldu?unu göstermi?tir. Faktör yüklerinin yüksekli?i (0.46-0.79 aral???), maddelerin kendi faktörlerine güçlü bir ?ekilde yüklendi?ini ve boyutlar?n birbirinden ayr???k oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: 30 madde ve 5 alt boyuttan olu?an, öz bildirim temelli **Likert ölçe?i**.

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi (1= Hiçbir zaman - 5= Her zaman).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: E?itim Yöneticileri (Okul Müdürleri/?darecileri).

Ya? Grubu: Veri Yok (Genellikle yeti?kin, mesleki popülasyon).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki resmi okullarda görev yapan okul yöneticileri.

Test Metodolojisi: Ölçek, yöneticilerin kendi ö?retim liderli?i davran??lar?n? belirtilen 5 dereceli Likert format?nda de?erlendirmelerini istemektedir.

Anahtar Kelimeler

Okul müdürü, e?itim liderli?i, psikometri, **do?rulay?c? faktör analizi**, iç tutarl?l?k, Cronbach Alfa, GFI, RMSEA.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Veri Yok

?leti?im E-posta Adresleri: ogretimliderligi@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Veri Yok (Ancak 2016 tarihli makalede detaylar? mevcuttur).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Mehmet ?i?man taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri için sorumlu yazar ile do?rudan ileti?ime geçilmesi önerilir.

Test Y?l?: 2016 (Makalenin yay?n y?l?).

Ücretlendirme: Ticari olmayan akademik kullan?mlarda izin al?nmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: sismanc-ogretim-liderligi-davranislari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

?i?man, M. (2016). ?i?man© Ö?retim Liderli?i Davran??lar? Ölçe?i: Geçerlik, güvenirlik ve norm çal??mas?. Kuram ve Uygulamada E?itim Yönetimi, 22 (3), 375-400.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: kuey.net

?i?man© Ö?retim Liderli?i Davran??lar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 30 maddeden ve 5 alt boyuttan olu?maktad?r:

Okul Amaçlar?n?n Belirlenmesi ve Payla??lmas?
E?itim Program? ve Ö?retim Sürecinin Yönetimi
Ö?retim Süreci ve Ö?rencilerin De?erlendirilmesi
Ö?retmenlerin Desteklenmesi ve Geli?tirilmesi
Düzenli Ö?retme-Ö?renme Çevresi ve ?kliminin Olu?turulmas?

ARABPSYCHOLOGY.COM